

علی اصغر شکردوست، سفیر پیشین ایران در دوشنبه:

ایران و تاجیکستان همکاری‌های امنیتی فرهنگی را در دستور کار قرار دهند

ثروت خداداد آب بهره‌مند است که در دنیای کنونی یک نیاز عمومی برای همه کشورهاست. در گذشته مذاکراتی در سطح رؤسای جمهور برای انتقال آب تاجیکستان از طریق افغانستان یا کشورهای دیگر به ایران انجام گرفته‌بود که نیازمند کارشناسی برای پیگیری است.

تقویت همکاری‌های فرهنگی و علمی. با توجه به اشتراکات عمیق فرهنگی و زبانی میان دو کشور، تقویت روابط فرهنگی و علمی می‌تواند یکی از اهداف این سفر باشد. گسترش تبادل دانشجویی، همکاری‌های علمی و آموزشی، و تقویت فعالیت‌های فرهنگی مشترک می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. در ايسن راستا، ایران و تاجیکستان می‌توانند برنامه‌های مشترک در زمینه‌های فرهنگی، ادبیات، هنر، و رسانه راه‌اندازی کنند. در مقاطعی بیس از هزار دانشجوی ایرانی در تاجیکستان تحصیل می‌کردند و در مقابل ده‌ها دانشجوی تاجیک در رشته‌های مورد نظر تاجیکان در دانشگاه‌های تهران، مشهد، شیراز و ... تحصیل می‌کردند که فارغ‌التحصیلان آن‌ها بخشی از نیازهای تاجیکستان به نیروهای فنی و کارآمد را مرتفع کرده است.

همچنین تبادل استاد که آموزش زبان‌های سغدی و پهلوی در ایران با استادان اعزامی از تاجیکستان مرتفع می‌شد. به عنوان مثال استاد محمدمعص شگوری بخارایی عبدالقادر منیازوف به عنوان عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی در حوزه‌های گوناگون به‌ویژه واژه‌گزینی کمک مؤثری به فرهنگستان داشتند. در مقابل عضویت اینجانب در آکادمی علوم تاجیکستان باعث تالیفات مهم و تبادل علمی بین دو کشور شد که تاریخ ادبیات نوین تاجیکستان و ایران در شعر معاصر تاجیکستان و چشم‌انداز شعر معصر تاجیکستان علاوه‌بر شناساندن شعر و ادب تاجیکستان در ایران، کمک مؤثری به این تبادل فرهنگی داشت. اشتراک‌های ایران و تاجیکستان از منظر تمدنی، تاریخی، زبانی، سیاسی، اقتصادی و حتی امنیتی بیشمار است اما این رابطه در چند دهه اخیر با مورد بی‌مهری و بی توجهی دوجانبه قرار گرفته یا آنطور که باید و شاید در افکار عمومی درباره ضرورت آن سخن گفته نشده است. فکر می‌کنید دلایل این غفلت چه بوده است؟

دیگر بازیگران منطقه‌ای دارد، برای ایران از اهمیت استراتژیک بالایی برخوردار است. این سفر می‌تواند به ایران کمک کند تا در زمینه روابط خود با آسیای مرکزی و همچنین با قدرت‌های بزرگ‌تر نظیر روسیه و چین، جایگاه خود را تقویت کند و از رقابت‌های منطقه‌ای به نفع منافع ملی خود بهره‌برداری کند. کمک به تقویت روابط مردم با مردم، دیدارهای سطح بالای دولتی می‌توانند در سطح مردم نیز اثرگذار باشند. تقویت روابط مردم با مردم، از طریق برگزاری برنامه‌ها و پروژه‌های فرهنگی، آموزشی و اجتماعی، می‌تواند به ایجاد فضایی صمیمی‌تر و پررنگ‌تر میان ملت‌ها کمک کند. در این راستا، برنامه‌های دولتی می‌توانند با حمایت از برنامه‌های مردم‌محور و نهادهای غیردولتی، روابط میان دو کشور را بیش از پیش تقویت کنند. مردم ایران و تاجیک در حقیقت دو ملت خویشاوند هستند و خود را متعلق به یک حوزه فرهنگی تمدنی مشترک می‌دانند.

تقویت روابط اقتصادی و تجاری. ایران و تاجیکستان دارای ظرفیت‌های اقتصادی زیادی برای همکاری هستند، اما این روابط در مقایسه با پتانسیل‌های موجود، هنوز به طور کامل شکوفا نشده است. سفر رئیس‌جمهور ایران به دوشنبه می‌تواند نقطه عطفی در تقویت همکاری‌های اقتصادی، تجاری و صنعتی باشد. زمینه‌هایی چون انرژی، معدن، کشاورزی، صنعت، و گردشگری می‌توانند محورهای اصلی این همکاری‌ها باشند. همچنین، در این مقطع زمانی، ایران می‌تواند به عنوان یک شریک اقتصادی مهم برای تاجیکستان در زمینه‌های مختلف معرفی شود. صادرات ایران به تاجیکستان که در گذشته بسیاری از نیازهای این کشور با کالاهای ایرانی مرتفع می‌شد همانند کالاهای ساختمانی از سیمان و آهن تا لوازم برقی و سرامیک، مواد غذایی، پوشاک و ... باید دوباره رونق بگیرد. همچنین صدور خدمات فنی و مهندسی ایران در مقطع خاصی توانست نیاز آن کشور را برآورده کند همانند ساخت تونل انزاب که گام مهمی در یکپارچگی آن کشور و تسهیل رفت و آمد بین شمال و جنوب را به دنبال داشت و با ساخت نیروگاه برقی-ای سنگ‌توده که با استفاده از آب سرشار تاجیکستان نسبت به تولید برق بدون آلایندگی محیط زیست مؤثر واقع شد. در مقابل تاجیکستان از

خارجی و همکاری در حوزه امنیت و مبارزه با تهدیدات مشترک. با توجه به مسایل پیش آمده در منطقه خاورمیانه از سویی و منافع مشترک و تهدیدهای همسو بین ج.ا.و تاجیکستان از سوی دیگر، سیاست‌های خارجی ایران و تاجیکستان در بسیاری از موضوعات منطقه‌ای، به ویژه در قبال افغانستان، آسیای مرکزی و کشورهای همسایه، می‌تواند به یکدیگر نزدیک باشد. این سفر به‌ویژه در وضع کنونی می‌تواند فرصتی باشد برای هم‌افزایی در زمینه مسائل منطقه‌ای و هماهنگی بیشتر در سیاست‌های خارجی.

ایران و تاجیکستان می‌توانند در خصوص مسائل کلیدی مانند تأمین امنیت مرزها، پناهندگان افغان و بحران‌های انسانی در منطقه گفتگو کنند. در شرایط کنونی که تهدیدات امنیتی در منطقه، به ویژه در مرزهای افغانستان، رو به فرونی است، همکاری‌های امنیتی میان ایران و تاجیکستان می‌تواند در اولویت قرار گیرد. این همکاری‌ها می‌توانند شامل مبارزه با تروریسم، قاچاق مواد مخدر و تأمین امنیت منطقه باشند. تاجیکستان و ایران هر دو با تهدیدات مشابهی روبه‌رو هستند و این دیداری می‌تواند به تقویت همکاری امنیتی در منطقه کمک کند. لازمه این مهم بازآفرینی اعتماد بین مسئولان عالی‌رتبه دو کشور است. با شناختی که از دو رئیس‌جمهور دارم، معتقدم هر دو رئیس‌جمهور پزشکیمان و رحمان می‌توانند صادقانه در جهت تأمین منافع مردم خود از منافع کشور هم‌سو و هم‌سود در عرصه منطقه‌ای و جهانی صیانت کنند.

تحکیم روابط دیپلماتیک و استراتژیک و حفظ تعادل در سیاست‌های خارجی. روابط دیپلماتیک ایران و تاجیکستان در گذشته روابط دوستانه و مبتنی بر اشتراکات فرهنگی بوده است، اما در برخی مقاطع زمانی این روابط تحت تأثیر تغییرات سیاسی و چالش‌های منطقه‌ای قرار گرفته است. سفر رئیس‌جمهور ایران به تاجیکستان می‌تواند این روابط را دوباره تقویت کرده و آن را به مرحله‌ای از همکاری‌های استراتژیک برساند. این سفر می‌تواند به تأسیس چارچوب‌های جدید همکاری در سطوح مختلف، از جمله دیپلماسی فرهنگی منجر شود. از طرفی تاجیکستان به عنوان کشوری که روابط خوبی با روسیه، چین و

علی اصغر شکردوست، سفیر پیشین ایران در تاجیکستان در آستانه سفر مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور به تاجیکستان در گفت و گو با ایرنا با اشاره به وجود تهدیدات مشترک منطقه‌ای مانند تهدیدات ناشی از تروریسم و افراط‌گرایی می‌گوید: تهران و دوشنبه باید همکاری‌های امنیتی فرهنگی را در دستور کار قرار دهند.

به گزارش خبرنگار سیاست خارجی ایرنا، مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور روز چهارشنبه ۲۶ دی ۱۴۰۳ و به دعوت همتای خود عازم دوشنبه پایتخت تاجیکستان شد و دیدارهای رسمی او با رئیس‌جمهور و سایر مقام‌های کشور میزبان روز پنجشنبه ۲۷ دی ماه انجام شد. هر چند این نخستین سفر پزشکیان به دوشنبه بود اما او و امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان پیش از این در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل متحد با یکدیگر دیدار کرده بودند. در این دیدار، رئیس‌ دولت چهاردهم روابط دو کشور را ممتاز و متکی بر پیوندهای عمیق تاریخی و خویشاوندی توصیف کرده بود. به گفته علیرضا حقیقیان، سفیر جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان، در این سفر با هماهنگی‌های به عمل آمده میان دستگاه‌های مختلف دو کشور، قرار است اسناد مهم همکاری در زمینه‌های مختلف فرهنگی، علمی، اقتصادی، صنعتی ... به امضای طرفین برسد.

اهمیت سفر رئیس‌جمهور به دوشنبه در این بازه زمانی چیست؟ چرا رابطه ایران و تاجیکستان فراز و فرودهای بسیاری را تجربه کرده و نقشه راه دو کشور برای پرهیز از گرفتار شدن دوباره این رابطه در پیچ و تاب رکود و بی‌اعتمادی چیست؟ این پرسش‌ها را با علی اصغر شکردوست، سفیر و نماینده تام‌الاختیار جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان از دی ماه سال ۱۳۸۶ تا مهرماه ۱۳۹۲ در میان گذاشتیم. شکردوست در مدت زمان حضور در دوشنبه برای چهار سال متوالی به عنوان 'سفیر سال' در جمهوری تاجیکستان برگزیده شده بود. همچنین نشان ابوعبدالله رودکی 'بالاترین نشان علم و فرهنگ و ادبیات در تاجیکستان' توسط رئیس‌جمهور تاجیکستان به وی اعطا شد. مشروح این گفت و گو را در زیر می‌خوانید:

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور روز پنجشنبه در دوشنبه، پایتخت تاجیکستان با امامعلی رحمان دیدار کرد. انتخاب تاجیکستان به عنوان مقصد اولین سفر رسمی دوجانبه رئیس‌جمهور به منطقه اوراسیا چه پیامی برای روابط دوجانبه تهران – دوشنبه دارد؟

سفر رئیس‌جمهور ایران به دوشنبه و دیدار با امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان، در این مقطع زمانی از اهمیت زیادی برخوردار است و می‌تواند پیامدهای مهمی برای روابط دوجانبه و منطقه‌ای داشته باشد. در پاسخ به پرسش شما به برخی از مسائل و ابعاد کلیدی که این سفر می‌تواند شامل شود، اشاره می‌کنم:

مسائل منطقه‌ای و هماهنگی در سیاست‌های

اهمیت روز ملی هوای پاک و درگیری شهرهای صنعتی آذربایجان شرقی با مشکل آلودگی هوا از نگاه "عصر آزادی"

آلودگی هوا؛ مهمان ناخوانده روز هوای پاک

عصر آزادی / شهرام صادق زاده

آلودگی هوا به یک داستان تکراری در شهر تبریز و برخی از شهرهای صنعتی آذربایجان شرقی از جمله سهند، آذرشهر و بناب تبدیل شده است که شهروندان آنها ناچاراً در فصول پاییز و زمستان هر سال باید شاهد افزایش آلاینده‌ها و محو شدن آسمان آبی باشند. علیرغم اینکه هر روز باید در راستای کاهش آلودگی هوا گام برداشت اما، ۲۹ دی ماه به عنوان روز ملی هوای پاک، نه تنها یک روز خاص بلکه باید تلنگری برای بیدار شدن مسئولان از خواب زمستانی و خدمت در راه رضایت مردم باشد. در حقیقت، روز هوای پاک در سطح کشورهایی جهان تحت عناوین مختلفی از جمله روز بدون خودرو، روز بدون دود و غیره نامگذاری شده تا فرهنگسازی لازم در این خصوص

سیستم‌اتمسفری آن، تازه مسئولان را به این فکر می‌اندازد که مشکلات بسیاری در حوزه آلودگی داریم!

«بهروز ساری صراف» ادامه داد: مسئولان نباید تنها در یک فصل سال به یاد ریه‌های مردم تبریز بیفتند چراکه در یک ماه و یا یک

■ فضای اول

آنطور که مسئول مرکز پایش هوای اداره کل حفاظت محیط زیست آذربایجان شرقی می‌گوید با ثبت مرتب آلودگی هوای تبریز، تعداد روزهای آلوده هوای این کلاتشهر در دی ماه به بیش از ۱۶ روز رسید.

سعید سابقی افزود: از ابتدای دی ماه ۱۴۰۳ تاکنون ۱۵ روز در تبریز شاهد هوای ناسالم برای گروه‌های حساس بودیم و یک روز نیز در همین ماه میزان آلودگی هوا برای تمام گروه‌های جامعه ناسالم ثبت شده است.

وی با اعلام اینکه تعداد روزهای آلوده در هوای تبریز در سال جاری نسبت به ۱۴۰۲ افزایش داشته است اضافه کرد: در حالی که در طول سال گذشته تنها شاهد ۳۲ روز هوای آلوده در تبریز بودیم که این رقم در سال جاری به ۲۴ روز رسیده است و بیش از نیمی از جمعیت آتپویی مسلمان هستند و در این کشور بیش از ۱۰۰ هزار مسجد فعال وجود دارد. همچنین ۷ وزیر کابینه و بیش از ۲۵۰ عضو پارلمان از میان مسلمانان انتخاب شده‌اند.

سابقی تأکید کرد: این روزها ایستگاه سنجش هوا در شهر بناب عدد ۱۶۵ و شهر سهند عدد ۱۵۲ را نشان می‌دهد که برای همه گروه‌های جامعه ناسالم است و در میدان آذربایجان نیز عدد ۱۵۲ را نشان می‌دهد که وضعیت قرمز به شمار می‌رود.

مسئول مرکز پایش هوای اداره کل حفاظت محیط زیست آذربایجان شرقی دلیل اصلی شرایط بفرنج هوای تبریز را وارونگی هوا و نبود باد مناسب اعلام و یادآور شد: بر اساس پیش‌بینی سازمان هواشناسی با ورود سامانه بارشی از هفته آینده از میزان آلاینده‌های این کلاتشهر و شهرهای بناب و سهند کاسته می‌شود.

به گفته او، شاخص آلودگی از صفر تا ۵۰ خوب و هوای پاک، از ۵۰ تا ۱۰۰ ناسالم، از ۱۰۰ تا ۱۵۰ هوای ناسالم برای گروه‌های حساس، از ۱۵۰ تا ۲۰۰ نیز ناسالم برای تمام گروه‌ها، ۲۰۰ تا ۳۰۰ خیلی ناسالم و بیش از ۳۰۰ نیز خطرناک و بحرانی است و شهر تبریز در روز ملی هوای پاک نیز نتوانست سیاهی را از تن خود به در کند!

■ فضای دوم

یک کارشناس علوم محیط زیست در تبریز معتقد است فصل سرما از نظر طبیعت اقلیم شتایی، بستر ساز افزایش غلظت آلاینده‌هاست و عمدتاً هم در فصل زمستان این اتفاق می‌افتد و لذا جو سرد و خشک، هوا را پایدار کرده و

آن کاری درست نمی‌شود.

این کارشناس علوم محیط زیست خاطرنشان کرد: برنامه آمایش سرزمین مناسبی در تبریز سراغ نداریم و یا اگر هم داریم به خوبی اجرا نمی‌شود و متأسفانه بارش‌های پاییزی هم بسیار اندک بوده‌اند و سبب کمبود آب سدها شده‌اند تا جلوی سنگینی هوای آلوده را بگیرد.

■ فضای سوم

طبق داده‌های مرکز پایش کیفی هوای اداره کل حفاظت محیط زیست آذربایجان شرقی، شاخص آلودگی در روزهای اخیر هفته پایانی دی ماه ۱۴۰۳ در شهرهای بناب و منطقه غرب تبریز به وضعیت قرمز رسید. بر اساس آنالیز ایستگاه سنجش هوا در شهر بناب میزان آلودگی هوا بر اساس ذرات ۲.۵ میکرون را برابر با عدد ۱۵۴ نشان می‌دهد که برای تمام گروه‌های جامعه ناسالم بوده است. همچنین گزارش مرکز پایش کیفی هوای اداره کل حفاظت محیط زیست آذربایجان شرقی حاکی است، شاخص آخرین روزهای هفته گذشته کیفیت هوا بر اساس ذرات ۲.۵ میکرون در بخش غربی تبریز برابر با عدد ۱۵۲ بود و کیفیت هوای شهر سهند نیز ۱۵۱ را نشان می‌داد که این وضعیت شرایط بد بود و برای تمام گروه‌های جامعه ناسالم محسوب گردید کماینکه میانگین آلودگی امروز هوا در کلاتشهر تبریز نیز بر روی عدد ۱۵۰ قرار داشت که برای تمام گروه‌های جامعه ناسالم بود.

بر اساس گزارش‌های سامانه پایش هوای کشور در ۹ ماهه سالجاری در کلاتشهر تبریز تعداد ۱۱۲ روز پاک، ۱۴۶ روز قابل قبول و ۱۸ روز ناسالم برای گروه‌های حساس به ثبت رسیده است. بدین ترتیب، آمارها نشان می‌دهد نیروگاه حرارتی تبریز با ظرفیت ۳۰ درصد بخش اعظمی از هوای کلاتشهر تبریز را آلوده می‌کند زیرا تکنولوژی فرسوده این نیروگاه سالهاست که در سطح جهان منسوخ شده است ولی در سایه عدم برنامه ریزی صحیح و سرمایه‌گذاری اصولی نامسئولان، شهروندان تبریز و شهرهای پیرامونی آن، مجبور هستند هوای سمی را تنفس نمایند، بنابراین با زمان آن فرا نرسیده است که به جای این نیروگاه، تولید برق از انرژی‌های پاک در دستور کار مدیران قرار گیرد؟!

انجام گیرد.

در ایران نیز سالهاست که بحران آلودگی هوا در شهرهای آلوده تهران، تبریز، مشهد، اراک، اصفهان، شیراز و اهواز به سهولت قابل لمس است و به همین خاطر بود که ستاد اجرایی کاهش آلودگی هوا را بر آن داشت تا از سال ۱۳۷۴ و به منظور ایجاد حساسیت در کشور، ۲۹ دی ماه به عنوان روز ملی هوای پاک اعلام گردد کماینکه بدون اقدامات عملی، این تصمیم شبیه به یک حرکت نمادین است و علیرغم اینکه می‌گویند قدمت روز هوای پاک در ایران از کشورهای فرانسه و ایتالیا بیشتر است اما ساکنان کلاتشهرهای ما در روز هوای پاک از آلودگی هوا رنج می‌برند و این یعنی: هنوز در ابتدای راهیم...

سایر کلاتشهرها تا زمانی که مسئله سوخت نیروگاه‌ها و کارخانجات، انتقال و ارتقای تکنولوژی ساخت خودروهای تولید داخل و افزایش سرانه فضای سبز به نحو مناسب حل نشود، مشکل آلودگی نیز ابداً حل نخواهد شد.

رئیس دانشکده برنامه ریزی و علوم محیط دانشگاه تبریز اضافه کرد: متأسفانه در زمینه تولید آلاینده‌ها بار بسیاری را بر شهر تحمیل کرده‌ایم و نیروگاه تبریز نیز به دلیل استفاده از سوخت مازوت عملکرد قابل دفاعی ندارد اما تنها این عامل نیست، استقرار صنایع آلاینده و فعالیت‌های صنعتی غیراستاندارد نیز آرام آرام جمع شده و مشکلات ما را افزایش می‌دهند. صرف با اشاره به مازوت سوزی نیروگاه تبریز متذکر شد: نیروگاه مجبور شده تا از مازوت استفاده کند و با توجه به شرایط سیاسی و اقتصادی حاکم بر منطقه باید در رفع مشکلات نیروگاه کمک کرد و با تحقیر و مجرم انگاری

یک کارشناس محیط

زیست در تبریز می

گوید تا زمانی که

سوخت نیروگاه‌ها،

انتقال و ارتقای

تکنولوژی ساخت

خودروهای تولید داخل

و افزایش سرانه فضای

سبز به نحو مناسب حل

نشود مشکل آلودگی

حل نخواهد شد

فصل نمی توان کاری مؤثر و زیربنایی انجام

داد.

وی افزود: در زمینه آلودگی هوای تبریز و